Ministerie van Justitie en Veiligheid

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Directoraat-Generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving

Directoraat-Generaal Straffen en Beschermen

Directoraat-Generaal Ondermijning, Politie en Veiligheidsregio's

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Onze referentie
8143037

Bijlage(n)

Datum 6 november 2026
Betreft Beleidsreactie WODC-onderzoek naar de externe openbaarheid van strafzittingen in relatie tot de belangen van privacy en veiligheid

Hierbij bied ik uw Kamer het rapport 'Externe openbaarheid in het strafproces in relatie tot belangen van privacy en veiligheid' en bijbehorende beleidsreactie aan. Dit onderzoek is uitgevoerd door onderzoekers van de Vrije Universiteit Amsterdam (VU) in opdracht van het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC), op verzoek van het ministerie van Justitie en Veiligheid. In deze Kamerbrief zal ik inhoudelijk op het rapport reageren. Het onderzoeksrapport ziet onder meer op één van de ambities uit het coalitieakkoord om zedenzaken met minderjarige slachtoffers vaker achter gesloten deuren te laten plaatsvinden.

1. Aanleiding

Het wettelijke uitgangspunt is dat strafzittingen in de openbaarheid plaatsvinden. Deze openbaarheid van de terechtzitting is een fundamenteel beginsel in een democratische rechtsstaat dat tot doel heeft het recht op een eerlijk proces te waarborgen. De openbare behandeling van rechtszaken maakt controle op de rechterlijke macht mogelijk en gaat daarmee willekeur tegen. Ook draagt de openbaarheid bij aan het vertrouwen van de samenleving in de rechtspraak.

De bescherming van de privacy van betrokken partijen kan door de openbaarheid in het gedrang komen. Om die reden zijn er uitzonderingen op de volledige openbaarheid van terechtzittingen, bijvoorbeeld in het familie- en jeugdrecht. Een volledig openbare terechtzitting kan, in het bijzonder voor minderjarige slachtoffers, zeer belastend zijn. Het kan ook de veiligheid van verschillende betrokken professionals in gevaar brengen, denk aan die van rechters, officieren van justitie en advocaten in zaken die de georganiseerde misdaad betreffen.

Artikel 269 van het Wetboek van Strafvordering (Sv) voorziet in de mogelijkheid tot het (tijdelijk) sluiten van de deuren van de rechtszaal. Bij een verzoek hiertoe doet zich een botsing van grondrechten voor die de strafrechter moet wegen: aan de ene kant het beginsel dat de terechtzitting openbaar is (artikel 6 van het Europees Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden (EVRM), artikel 121 van de Grondwet (Gw.) en artikel 269 Sv) en aan de andere kant het belang van bijvoorbeeld het slachtoffer dat zijn persoonlijke levenssfeer wordt beschermd (artikel 8 EVRM en artikel 10 Gw.). Er zit dus spanning tussen het beginsel van externe openbaarheid en het recht van procesdeelnemers op eerbiediging van hun privacy. Deze spanning raakt steeds verder uitvergroot door het internet en sociale media, waarmee mensen makkelijker vindbaar zijn en informatie eenvoudig breed kan worden verspreid.

Directoraat-Generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving

Directoraat-Generaal Straffen en Beschermen

Directoraat-Generaal Ondermijning, Politie en Veiligheidsregio's

Datum
6 november 2026

Onze referentie
8143037

De aanleiding voor het onderzoek dat de VU heeft uitgevoerd, was een aangenomen motie van het lid Krul (CDA). Hierin is verzocht ten aanzien van slachtoffers te laten onderzoeken 'of en hoe een geldig verzoek tot behandeling van een strafproces achter gesloten deuren vaker gehonoreerd kan worden'.[1] Het lid Krul merkte tijdens het commissiedebat Slachtofferbeleid ook op dat cijfers ontbreken over hoe rechters oordelen over verzoeken hiertoe van slachtoffers. Mijn ambtsvoorganger zegde toe dit mee te nemen in het onderzoek. Naar aanleiding van een toezegging aan het lid Ellian (VVD) tijdens ditzelfde commissiedebat, is ook in het onderzoek betrokken hoe de openbaarheid van zittingen kan worden geborgd indien de veiligheidsbelangen van procesdeelnemers worden bedreigd.

Gedurende de looptijd van het onderzoek is het coalitieakkoord van de huidige regering verschenen, waarin is opgenomen: 'We nemen maatregelen om zedenzaken met minderjarige slachtoffers sneller achter gesloten deuren te laten plaatsvinden. Hun namen worden in grote zedenzaken vaker gecodeerd.' Gelet op het doel ervan is dit onderwerp eveneens aan bod gekomen in het onderzoek van de VU.

De hoofdvraag van het onderzoek is: '*Hoe wordt in de rechtspraktijk de afweging gemaakt tussen het beginsel van openbaarheid van zittingen ten opzichte van het belang van privacy en veiligheid van slachtoffers en veiligheid van procespartijen en zijn er aanknopingspunten om wetgeving en beleid over de openbaarheid van zittingen in relatie tot privacy en veiligheid (verder) te ontwikkelen?*'.

Ik dank de onderzoekers voor hun gedegen analyse. In deze brief ga ik eerst in op de methoden en enkele beperkingen van het onderzoek. Daarna duid ik bevindingen van de onderzoekers. Vervolgens geef ik een inhoudelijke reactie waarbij ik toelicht hoe ik verder uitvoering wil geven aan de maatregelen uit het coalitieakkoord.

2. Methoden en beperkingen van het onderzoek

Onderzoekers hebben juridisch-normatief en juridisch-dogmatisch onderzoek verricht. Voor het empirische deel is daarnaast gebruik gemaakt van kwalitatieve onderzoeksmethoden, waaronder een focusgroep met drie rechters en twee raadsheren. Daarnaast zijn (groeps)interviews gehouden met professionals van onder meer de Raad voor de rechtspraak, het openbaar ministerie en de advocatuur. Het onderzoek geeft een uitgebreide beschrijving van de bestaande juridische kaders en jurisprudentie. Ook wordt helder weergegeven wat uit de gehouden focusgroep en (groeps)interviews naar voren komt.

Het onderzoek kent enkele beperkingen. Deels worden die door de onderzoekers zelf benoemd. Zo is een beperking van het houden van een focusgroep en het afnemen van een beperkt aantal (groeps)interviews dat de daar geuite opvattingen niet zonder meer representatief zijn voor de hele beroepsgroep. Daarnaast zijn geen processen-verbaal van het onderzoek ter terechtzitting onderzocht, terwijl hierin de beslissingen over het sluiten van de deuren tijdens een strafproces worden vermeld en (mogelijk) de overwegingen daarbij (art. 269 lid 3 Sv). Met name door deze keuze in de onderzoeksmethodologie blijven verschillende vraagstukken in het onderzoek onbeantwoord:

- Niet duidelijk is in hoeverre persoonsgegevens van slachtoffers worden afgeschermd tijdens de zitting ten behoeve van privacy en veiligheid.

[1] *Kamerstukken II*, 2024/25, 33552, nr. 152.

- Het onderzoek geeft geen zicht op hoe vaak en op welke gronden een verzoek tot behandeling van een strafzaak achter gesloten deuren wordt toe- of afgewezen of hoe vaak een bevel hiertoe wordt gegeven.
- Er wordt in het onderzoek niet ingegaan op de vraag hoe vaak professionele procesdeelnemers te maken hebben gehad met bedreiging of intimidatie.

Deze beperkingen brengen mee dat het onderzoek niet op alle onderdelen het gewenste zicht op de rechtspraktijk geeft.

3. Bevindingen onderzoek

In het rapport komen onderzoekers tot de navolgende conclusies en aanbevelingen:

Mogelijkheden voor de bescherming van privacy en veiligheid
Er zijn verschillende maatregelen die kunnen bijdragen aan de bescherming van de veiligheid en privacy van procesdeelnemers, met als meest verstrekkende mogelijkheid het (gedeeltelijk) sluiten van de deuren. De rechter kan een uitzondering maken op het uitgangspunt van een openbare terechtzitting op een van de in artikel 269 lid 1 Sv en artikel 6 lid 2 EVRM genoemde gronden. Deze gronden zijn onder meer de belangen van minderjarigen en de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van de verdachte of andere procesdeelnemers, zoals het slachtoffer.

Naast het sluiten van de deuren beschrijft het onderzoek verschillende andere vormen van (privacy)bescherming van het slachtoffer[2]:

- Sinds 1 juli 2025 wordt een groot aantal persoonsgegevens van het slachtoffer niet langer opgenomen in de processtukken, tenzij deze noodzakelijk zijn voor een beslissing van de rechter.[3]
- Bij een gegrond vermoeden dat een aangifte of verhoor bij de politie kan leiden tot overlast voor het slachtoffer, zoals gevaar voor de persoonlijke veiligheid, kan dit onder nummer plaatsvinden.
- Voor het slachtoffer bij wie specifieke beschermingsbehoeften zijn vastgesteld – gelet op zijn bijzondere kwetsbaarheid voor secundaire en herhaalde victimisatie, intimidatie en vergelding – zijn op de terechtzitting verschillende maatregelen mogelijk om:
    - oogcontact met de verdachte te voorkomen. Onder meer door videoconferentie en in de praktijk ontwikkelde mogelijkheden zoals het plaatsen van een fysiek scherm en stemvervorming en/of gezichtsvermomming.
    - het slachtoffer te horen zonder dat hij fysiek in de rechtszaal aanwezig hoeft te zijn. Het slachtoffer kan de terechtzitting in een andere ruimte volgen of spreekrecht uitoefenen via een videoverbinding of een (voorafgaand aan de zitting opgenomen) audio-opname.
    - De naam van het slachtoffer op de zitting onvermeld te laten.
- Uit de Persrichtlijn van de Rechtspraak volgt dat geen beeld- en geluidsopnamen mogen worden gemaakt van slachtoffers, tenzij zij daar uitdrukkelijk toestemming voor geven.

Ten aanzien van professionele procesdeelnemers worden in het onderzoek met name de volgende maatregelen genoemd[4]:

[2] WODC rapport, par. 2.5.4-2.5.7 (p. 60-66) en par. 3.9 (p. 114-115).

[3] Art. 149a lid 3 Sv en Besluit bescherming slachtoffergegevens in processtukken, *Stb.* 2025, 29.

[4] WODC-rapport, p. 69 (over de Persrichtlijn), p. 114-115.

- Werken onder nummer door de officier van justitie en rechter-commissaris.
- In uitzonderlijke gevallen kan de rechter in afwijking van het uitgangspunt uit de Persrichtlijn beslissen dat de officier van justitie en mogelijk ook andere professionele procesdeelnemers niet herkenbaar in beeld worden gebracht.
- Met meerdere officieren van justitie aan een zaak werken en afwisselend aanwezig zijn op de zitting, en met meerdere rechters-commissarissen op hoog-risicozaken werken.

Externe openbaarheid vs. andere belangen
Gelet op artikel 6 EVRM nemen de onderzoekers tot uitgangspunt dat terughoudend moet worden omgegaan met het inperken van de openbaarheid van zittingen. Een uitzondering op het beginsel van externe openbaarheid vereist dat de rechter concretiseert wat het belang is om de zaak achter gesloten deuren te behandelen, en dit afweegt tegen het belang van een openbare behandeling. Het moet duidelijk zijn waarom het noodzakelijk is de deuren (gedeeltelijk) te sluiten en waarom minder verstrekkende maatregelen niet volstaan. De rechter kan ambtshalve een gehele of gedeeltelijke behandeling achter gesloten deuren bevelen, op vordering van de officier van justitie of op verzoek van de verdachte of andere procesdeelnemers (art. 269 lid 2 Sv). De rechter hoort de procesdeelnemers eerst voordat hij hierover beslist, zo nodig in beslotenheid.

De onderzoekers constateren dat de eisen die volgen uit rechtspraak van het EHRM goed aansluiten bij de Nederlandse wetgeving, waar de rechter veel vrijheid heeft om een eigen beoordeling te maken van de noodzaak. Het proces-verbaal met de (gemotiveerde) beslissing over (verzoeken tot) het sluiten der deuren wordt aan procesdeelnemers (op verzoek) verstrekt, maar niet gepubliceerd.[5] Geïnterviewden vinden de motivering van deze beslissing niet altijd inzichtelijk.

In de interviews wordt genoemd dat dat tot het sluiten van deuren zelden wordt besloten. Als daartoe wel wordt besloten, lijkt dat voor een gedeelte van de zitting te zijn. In de interviews en de focusgroep worden zaken met minderjarige slachtoffers en/of slachtoffers van seksuele misdrijven genoemd als zaken waarin wel verzoeken tot het sluiten van de deuren worden gedaan en worden toegewezen.[6]

Uitzonderingen op externe openbaarheid
Strafzaken tegen minderjarige verdachten vinden in beginsel achter gesloten deuren plaats (art. 495b lid 1 Sv).[7] De onderzoekers concluderen dat deze wettelijke uitzondering voortkomt uit een bepaling uit het Internationaal Verdrag voor de Rechten van het Kind (IVRK).[8] De bescherming tegen stigmatisering en de focus op herintegratie wegen daarbij zwaarder dan het maatschappelijk belang van openbaarheid.

Uit het rapport volgt dat het sluiten van de deuren noodzakelijk kan zijn om slachtoffers te beschermen tegen openbaarmaking van intieme informatie en secundaire of

Directoraat-Generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving

Directoraat-Generaal Straffen en Beschermen

Directoraat-Generaal Ondermijning, Politie en Veiligheidsregio's

Datum
6 november 2026

Onze referentie
8143037

[5] Art. 365 lid 3 en 4 Sv. Overigens is het hierbij van belang op te merken dat 'verstrekken' iets anders is dan 'publiceren'. Het publiceren van een proces-verbaal volgt niet uit art. 365 Sv.

[6] WODC-rapport p. 112 en 121-122.

[7] De rechter kan toch tot een openbare zitting beslissen als dat belang zwaarder weegt dan het belang van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van de verdachte, diens medeverdachte, ouders of voogd (art. 495b lid 2 Sv).

[8] WODC-rapport, p. 126.

herhaalde victimisatie.[9] De staat heeft ten aanzien van slachtoffers, en minderjarige slachtoffers in het bijzonder, de positieve verplichting hen gedurende het hele strafproces te beschermen.[10]

Veiligheid van procesdeelnemers
In de interviews is aangegeven dat de veiligheid van professionele procesdeelnemers zelden aanleiding is om de deuren te sluiten. Dat gebeurt alleen in situaties van personen die onder 'redelijk zware beveiliging' vallen. Een voorbeeld daarvan zijn kroongetuigen.[11]

Voor functionarissen die werkzaam zijn binnen het strafproces, geldt volgens onderzoekers dat zeer terughoudend dient te worden omgegaan met maatregelen die ertoe strekken de identiteit van de betrokken functionarissen af te schermen. Voor het volledig afschermen van de identiteit van rechters bestaat volgens onderzoekers geen wettelijke mogelijkheid. Artikel 6 EVRM biedt volgens onderzoekers wel de ruimte om de identiteit van functionarissen af te schermen en daartoe maatregelen te nemen.

Aanknopingspunten voor de ontwikkeling van wetgeving en beleid
Onderzoekers eindigen met enkele aanknopingspunten voor het (verder) ontwikkelen van wetgeving en beleid over de openbaarheid van zittingen in relatie tot privacy en veiligheid. In de navolgende paragraaf zal ik hierop reageren.

4. Reactie op onderzoeksrapport

Het is van groot belang dat strafzittingen zoveel mogelijk toegankelijk zijn voor het algemene publiek en de media. Dit draagt bij aan vertrouwen in de strafrechtspleging, dient de waarheidsvinding en is belangrijk om het recht op een eerlijk proces te waarborgen. De reactie vanuit de samenleving op rechterlijke uitspraken kan ook bijdragen aan de kwaliteit van de rechtspraak. Het onderzoek bevestigt dat het sluiten van de deuren een *ultimum remedium* is waartoe de rechter niet lichtvaardig en slechts goed gemotiveerd mag besluiten. Op het openbaar uitspreken van het vonnis of arrest is geen uitzondering mogelijk.[12]

Voor sommige slachtoffers kan een volledig openbare terechtzitting echter zeer belastend zijn. De bespreking van intieme details op een zitting waar iedereen – ook de pers – bij kan zijn, bijvoorbeeld bij seksuele misdrijven, kan hun persoonlijke levenssfeer diep raken en hun herstelproces beïnvloeden. Dit speelt in het bijzonder bij minderjarige slachtoffers. Ook is voorstelbaar dat het vooruitzicht van een volledig openbare behandeling van de strafzaak voor het slachtoffer kan meewegen bij de keuze om aangifte te doen of bijvoorbeeld gebruik te maken van spreekrecht. Mogelijk kunnen slachtoffers zich ook minder vrij voelen om zich uit te spreken.

Directoraat-Generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving

Directoraat-Generaal Straffen en Beschermen

Directoraat-Generaal Ondermijning, Politie en Veiligheidsregio's

Datum
6 november 2026

Onze referentie
8143037

[9] WODC-rapport, p. 71. De onderzoekers geven aan dat dit onder omstandigheden een schending van artikel 3 EVRM kan opleveren.
[10] WODC-rapport, p. 49 en 71. De onderzoekers leiden dit af uit EHRM 14 mei 2020, ECLI:CE:ECHR:2020:0514JUD003037313 (*Mraoviç t. Kroatië*), par. 30-33, 49.
[11] WODC-rapport, p. 79.
[12] Art. 121 Grondwet.

Niet alle slachtoffers hebben behoefte aan het (deels) sluiten van de deuren. Zij kunnen het juist ook belangrijk vinden dat de strafzaak in de openbaarheid wordt behandeld en zij zich daar kunnen uitspreken. Een bekend voorbeeld is de Française Gisèle Pélicot.[13]

Zoals gezegd, biedt het onderzoek een goede inkijk in verschillende manieren waarop bescherming mogelijk is wanneer daar aanleiding toe bestaat. Ik constateer dat hier in de rechtspraktijk al de nodige aandacht voor is, en dat ook enkele praktische maatregelen zijn ontwikkeld. In sommige gevallen kunnen dit soort maatregelen dienen als alternatief voor het (gedeeltelijk) sluiten van de deuren ter terechtzitting. Het onderzoek biedt geen zicht op kwantitatieve data en geen zicht op de motivering van de rechter bij beslissingen om een zaak (gedeeltelijk) achter gesloten deuren te behandelen.

In de navolgende paragrafen ga ik inhoudelijk in op de verschillende aanbevelingen van onderzoekers.

4.1 Mogelijkheden sluiten deuren ter bescherming (minderjarige) slachtoffers

Het onderzoek wijst uit dat er een wettelijke mogelijkheid is om de deuren (deels) te sluiten als het slachtoffer daarom verzoekt. Het rapport geeft echter geen zicht op hoe vaak dergelijke verzoeken worden gedaan en vervolgens hoe 'kansrijk' een verzoek van een slachtoffer tot het sluiten van de deuren is in verschillende gevallen.

Ik zie het als mijn verantwoordelijkheid om de bescherming van (met name minderjarige) slachtoffers zo goed mogelijk vorm te geven. Om te duiden of en waar verbeteringen van de bescherming van slachtoffers mogelijk en nodig zijn, heb ik meer zicht nodig op de huidige praktijk en de juridische ruimte die hierbij bestaat. Daarna ga ik samen met de Raad voor de rechtspraak en verder betrokken ketenorganisaties bekijken welke aanknopingspunten dit geeft voor verbeteringen. Ik licht dit hieronder nader toe.

<u>Nadere juridische analyse nodig</u>

Het onderzoek heeft onvoldoende inzicht opgeleverd in de juridische ruimte die er in verschillende gevallen is voor een uitzondering op het beginsel van openbaarheid ter bescherming van slachtoffers. Daarom ga ik juridisch experts om een nadere analyse vragen, in een vorm waarbij ik snel antwoord kan krijgen.

Daarbij wil ik in het bijzonder ook meer zicht krijgen op welke bescherming voor minderjarige slachtoffers mogelijk is. Kinderen verschillen van volwassenen in hun fysieke en psychische ontwikkeling.[14] Minderjarige verdachten hebben, vanwege deze specifieke kwetsbaarheid, het recht op een speciale, pedagogische benadering. In hun geval geldt daarom een omgekeerd uitgangspunt van beslotenheid ('behandeling strafzaak achter gesloten deuren, tenzij'). De juridisch experts zullen zich onder andere buigen over het verschil in de regelgeving tussen minderjarige verdachten en minderjarige slachtoffers.

Ook wil ik meer inzicht krijgen in welke ruimte artikel 6 lid 1 EVRM biedt voor een uitzondering op een openbare behandeling in verschillende gevallen. Een conclusie uit het onderzoek is dat een meer generieke wettelijke uitzondering op het beginsel van

[13] G. Pélicot, 'Ode aan het leven. Schaamte moet van kant wisselen', *De Geus,* Amsterdam: 2026.

[14] Zo blijkt uit General Comment nr. 24 (2019) over de rechten van het kind in het kinderrechtsstelsel, CRC/C/GC/24, p. 2 onder 2.

openbaarheid een schending van artikel 6 lid 1 EVRM zou kunnen opleveren. Het onderzoek zet bestaande jurisprudentie en literatuur op dit punt uiteen, maar lijkt de getrokken conclusie niet nader te onderbouwen. Er zijn voorbeelden van andere Europese landen waar wettelijk is geregeld dat de terechtzitting in bepaalde gevallen achter gesloten deuren plaatsvindt als het slachtoffer dat verzoekt.[15] In België is uiteindelijk afgezien van een wetsvoorstel op dit punt,[16] omdat de rechtbank verzoeken van slachtoffers van seksuele misdrijven doorgaans toewijst en een wetswijziging dus niet noodzakelijk is. De visie van het EHRM over de betreffende buitenlandse bepalingen is nog onbekend.

Meer zicht op de praktijk
Het onderzoek geeft niet het benodigde zicht op de rechtspraktijk om te kunnen afwegen of en welke verbeteringen nodig zijn. Daarom vind ik het belangrijk om samen met de Raad voor de rechtspraak nader te bezien of het mogelijk is om (ook kwantitatief) te onderzoeken hoe rechters in de praktijk oordelen. Ik ben met de Raad voor de rechtspraak in gesprek hoe het onderzoek hiernaar het beste ingericht kan worden.

Mogelijkheden voor verbeteringen in de praktijk
Ik vind het belangrijk dat de mogelijkheden in de praktijk zo goed mogelijk worden benut, in het bijzonder om de privacy van minderjarige slachtoffers te kunnen beschermen. Daarbij vind ik het ook belangrijk om met de Raad voor de rechtspraak te kijken naar mogelijkheden om de voorspelbaarheid voor slachtoffers te vergroten van de uitkomst van een verzoek tot het (deels) sluiten van de deuren. Dit kan bijvoorbeeld door een duidelijkere belangenafweging in het proces-verbaal op te nemen en slachtoffers over hun rechten te informeren via Rechtspraak.nl. Het blijft daarbij wel aan de rechter om in het individuele geval te oordelen en een belangenafweging te maken.

Mogelijk liggen er verdere kansen voor verbeteringen in de informatievoorziening en voorlichting. Zo raden de onderzoekers aan om te onderzoeken of de rechter voldoende informatie heeft over de beschermingsbehoefte van het slachtoffer om deze te kunnen meenemen in de beslissing over de externe openbaarheid van de terechtzitting. Dit ga ik bespreken met de Raad voor de rechtspraak.

De onderzoekers bevelen verder aan om binnen de rechtspraak kennis te verspreiden en een brede discussie te voeren over de interpretatie en toepassing in de praktijk van de gronden voor het sluiten van de deuren. De Raad voor de rechtspraak staat hier positief tegenover en gaat bekijken op welke manier hier aandacht aan kan worden besteed.

Daarnaast wijst het onderzoek op het belang dat slachtoffers worden geïnformeerd over de mogelijkheden tot bescherming van hun privacy in het strafproces. Dit gebeurt in de praktijk met name door Slachtofferhulp Nederland of de slachtofferadvocaat die het slachtoffer bijstaat. Ik ga in gesprek met hen over de vraag of de informatievoorziening

[15] Uit een door JenV/DGSenB gedane uitvraag via het European Network for Victim Rights (ENVR), blijkt dat dit geldt voor Frankrijk ('In cases of rape, torture and acts of barbarity accompanied by sexual assault, human trafficking and aggravated procuring, proceedings are held in camera') en Roemenië ('The hearing is to be held in camera for the entire duration of the trial where the injured person is a minor and is the victim of one of a specifically listed group of offences.').

[16] Wetsvoorstel tot wijziging van artikel 190 van het Wetboek van Strafvordering betreffende de behandeling van de zaak met gesloten deuren bij seksuele misdrijven (ingediend door mevrouw Sophie De Wit c.s.), DOC 56 0093/001 (2024).

aan slachtoffers op dit punt beter moet en kan. Mocht dat het geval blijken, dan zal ik samen met hen bekijken wat hiervoor nodig is.

4.2 Beslissing over het sluiten van de deuren in het proces-verbaal

De onderzoekers geven verder in overweging om verplicht te stellen dat de motivering van de beslissing over het sluiten van de deuren in een (tussen)vonnis wordt opgenomen. Dit is echter al verplicht.[17] De beslissing om de deuren wel of niet te sluiten is namelijk een tussenvonnis, dat mondeling op de terechtzitting wordt uitgesproken en in het proces-verbaal van de zitting moet worden vastgelegd.[18] Uit het onderzoek komt niet naar voren dat zich in de praktijk problemen voordoen omdat de beslissing in het proces-verbaal staat. Immers, alle procespartijen en het slachtoffer krijgen (op verzoek) een afschrift van dat proces-verbaal. Ik zie daarom op dit moment onvoldoende noodzaak voor een wijziging op dit punt.

4.3 Coderen namen minderjarige slachtoffers in zedenzaken

Naast het meer benutten van de mogelijkheid voor het sluiten van de deuren, worden in het coalitieakkoord maatregelen aangekondigd om de namen van minderjarige slachtoffers in grote zedenzaken vaker te coderen. Dit onderzoek geeft geen nader zicht op hoe dat op dit moment in de praktijk gaat. In een eerder onderzoek kwam naar voren dat het mogelijk is om slachtoffers ter terechtzitting niet met hun naam maar met een code aan te spreken, maar dat rechters niet standaard aan slachtoffers lijken te vragen wat hun wensen zijn.[19] Bij het kenbaar maken van de wensen hieromtrent van het slachtoffer kan ook de ondersteuning door een slachtofferadvocaat of medewerker van Slachtofferhulp Nederland een rol spelen. Ik ga daarom met deze partijen in gesprek om te bekijken wat ervoor nodig is om dit in de praktijk te verbeteren in zedenzaken. Op dit moment ga ik daarom nog niet over tot wijziging van beleid of regelgeving op dit punt.

4.4 Andere maatregelen en werkwijzen in de praktijk ten behoeve van het slachtoffer

De onderzoekers bevelen aan om te bezien of in de praktijk ruimer gebruik kan worden gemaakt van alternatieven voor het sluiten van de deuren. Zij noemen daarbij het doen van aangifte onder nummer en dat dit een wettelijke basis in het nieuwe Wetboek van Strafvordering krijgt.[20] Onderzoekers onderschrijven de wenselijkheid daarvan. Het gaat om een wettelijke verankering van de nu al bestaande praktijk, die geen inhoudelijke wijziging brengt in het geldende beleid. In de memorie van toelichting is in dit kader toegelicht dat de regeling reflecteert dat er zwaarwegende redenen kunnen zijn om de identiteitsgegevens van de aangever niet in een proces-verbaal op te nemen. Bijvoorbeeld als anonimiteit een voorwaarde is voor de aangever om een verklaring af te leggen, en het daarmee de waarheidsvinding dient. Dit moet echter wel uitzondering blijven op het strafvorderlijke uitgangspunt dat het afleggen van een verklaring zoveel mogelijk op naam gebeurt.[21] Het weghouden van de identiteitsgegevens kan het

Directoraat-Generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving

Directoraat-Generaal Straffen en Beschermen

Directoraat-Generaal Ondermijning, Politie en Veiligheidsregio's

Datum
6 november 2026

Onze referentie
8143037

[17] Art. 269 lid 3 Sv.

[18] In het nieuwe Wetboek van Strafvordering wordt (nog uitdrukkelijker) bepaald dat de beslissing op een vordering of een verzoek tot het sluiten der deuren wordt gemotiveerd en op de terechtzitting wordt uitgesproken (en dus in het bijzijn van de procesdeelnemers). Met dat laatste voorschrift staat ook vast dat die beslissing in het proces-verbaal van de terechtzitting wordt opgenomen (dit volgt uit art. 1.2.3, vierde lid).

[19] N. Ranzijn e.a., *De strafvorderlijke relevantie van persoonsgegevens van slachtoffers*, Raad voor de rechtspraak, 2022, p. 10 en 53.

[20] *Kamerstukken II* 2022/23, 36 327, nr. 2, onder artikel 2.3.4. *Stb. 2025, 56.*

[21] *Kamerstukken II* 2023/24, 36 327, nr. 3, p. 401 e.v..

Directoraat-Generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving

Directoraat-Generaal Straffen en Beschermen

Directoraat-Generaal Ondermijning, Politie en Veiligheidsregio's

Datum
6 november 2026

Onze referentie
8143037

moeilijker maken de betrouwbaarheid van een verklaring te toetsen, en de bewijswaarde daarvan aantasten. Een wijziging van regelgeving over aangifte onder nummer ligt daarom niet in de rede.

Het onderzoek noemt verder enkele digitale mogelijkheden als alternatieve maatregelen. Dit zijn waardevolle manieren waarop het slachtoffer desgewenst toch kan deelnemen aan het strafproces, zonder fysiek aanwezig te hoeven zijn in de rechtszaal en de zitting kan bijwonen zonder dat de verdachte dit kan zien. Het geeft geen bescherming tegen de mogelijkheid dat het publiek of de media kennis kan nemen van de informatie die ter zitting wordt besproken. Uit het onderzoek blijkt niet dat deze mogelijkheden niet goed werken.

Verder stippen de onderzoekers aan dat het onderzoek aanleiding geeft om een aantal praktijkgerichte werkwijzen te verkennen c.q. in te voeren, die in algemene zin de (informatie)positie van het slachtoffer kunnen verbeteren. Hierbij wordt het voorbeeld genoemd van de werkwijze om het slachtoffer van gewelds- en zedenmisdrijven vroeg in het strafproces nog beter te faciliteren om gebruik te maken van hun (bestaande) recht op een kosteloze slachtofferadvocaat.[22] Dit heeft mijn aandacht; in samenwerking met alle betrokken ketenorganisaties wordt gewerkt aan een plan om deze werkwijze landelijk te implementeren.[23]

Daarnaast wordt in het onderzoek het Barnahus-model genoemd, dat uitgaat van een alles-onder-één-dak principe voor minderjarige slachtoffers van (seksueel) geweld. Er worden momenteel verschillende Europese richtlijnen herzien waarin aandacht is voor kindvriendelijke, gerichte en geïntegreerde ondersteunings- en beschermingsdiensten. De relevante bepalingen (e.g. art. 9 bis Richtlijn 2026/1472/EU) zijn gebaseerd op de uitgangspunten van het Barnahus-model en verplichten lidstaten deze beginselen na te leven, zonder het model als zodanig voor te schrijven. Nederland onderschrijft de inhoudelijke uitgangspunten van het model en zal die overeenkomstig de vereisten van de herziene richtlijnen naleven.

Verder bevelen de onderzoekers aan om te bezien of de plek van het slachtoffer en diens advocaat in de rechtszaal in sommige situaties heroverweging verdient. Ik zal in overleg treden met de Raad voor de rechtspraak of zij in de praktijk het beeld van geïnterviewde, dat tot deze aanbeveling heeft geleid, herkennen.

Tot slot moet nog worden opgemerkt dat in het onderzoek uitsluitend wordt gesproken over maatregelen die als alternatief dienen voor het (gedeeltelijk) sluiten van de deuren ter terechtzitting. Daarmee lijkt geen ruimte te worden gelaten voor een tussenvariant, namelijk mitigerende maatregelen die kunnen helpen om de spanning tussen beide belangen te verminderen.[24]

4.5 Bescherming veiligheid professionele procesdeelnemers

[22] WODC-rapport, p. 13, 16, 125, 128.

[23] In de komende maanden wordt in een implementatieplan uitgewerkt op welke wijze een koppeling tussen de politie en slachtofferadvocaat kan worden gerealiseerd en wat nodig is voor landelijke implementatie.

[24] Een voorbeeld daarvan is het beperken van de digitale vindbaarheid van professionele procesdeelnemers, een aanbeveling uit onderzoek van het ARQ Nationaal Psychotrauma Centrum. Zie ARQ-rapport 'Onderzoek psychosociale gevolgen van dreiging en beveiliging bij advocaten en rechters', 2022, p. 15.

Ten aanzien van de bescherming van de veiligheid van de rechter(-commissaris), officier van justitie en de advocatuur beschrijft het onderzoek de bestaande wet- en regelgeving en werkwijzen in de praktijk. Wat betreft werkwijzen zoals het werken onder nummer wordt in het onderzoek niet geconcludeerd dat deze praktijk onverenigbaar is met artikel 6 EVRM. De aanbeveling uit het onderzoek aan de rechtspraktijk is om bij het nemen van veiligheidsmaatregelen voor professionele procesdeelnemers oog te houden voor de positie van de (slachtoffer)advocaat. Uit het onderzoek volgt niet dat op dit punt een concrete verandering nodig is.

Directoraat-Generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving

Directoraat-Generaal Straffen en Beschermen

Directoraat-Generaal Ondermijning, Politie en Veiligheidsregio's

Datum
6 november 2026

Onze referentie
8143037

5. Slot

Uit het onderzoek blijkt dat er mogelijkheden bestaan om de deuren (deels) te sluiten om (minderjarige) slachtoffers te kunnen beschermen. Het blijft echter onbekend of en op welke wijze deze mogelijkheden in de praktijk (kunnen) worden benut. Omdat meerdere vragen in het onderzoek onbeantwoord blijven en het onderzoek niet het gewenste en benodigde zicht geeft op de rechtspraktijk, is nader onderzoek noodzakelijk. Alleen op die manier kunnen eventuele vervolgstappen zorgvuldig worden afgewogen.

De komende periode ga ik mij daarom inzetten om meer zicht te krijgen op hoe de bescherming van (minderjarige) slachtoffers in de rechtspraktijk verloopt, en welke juridische ruimte er is voor uitzonderingen op het fundamentele beginsel van openbaarheid van rechtspraak. In afstemming met de Raad voor de rechtspraak en andere ketenorganisaties ga ik vervolgens bezien waar mogelijkheden voor verbetering liggen.

Voor de zomer van 2027 zal ik uw Kamer, in de volgende voortgangsbrief Slachtofferbeleid, over de voortgang hiervan informeren.

De Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,

Claudia van Bruggen